

i højeste Grad mere kommer an paa god Villie til at tage fat paa denne Sag end paa Arbejdet, der i og for sig skal gøres for den, skal jeg anbefale Forslaget til Tingets Velvillie.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Enevold Sørensen): Spørgsmaalet om Salg af Præstegaardsjorder hører til de Spørgsmaal, der have foreligget det kirkelige Udvalg, hvor det har været til 1ste Behandling og blev henvist til et Udvalg. Efter Anmodning af dette har Ministeriet udsendt Spørgeskemaer, gennem hvilke en Række Oplysninger om Præstegaardenes Størrelse, deres Værdi, Ønskeligheden af Salg af hele eller en Del af Jordtilliggendet, saadant Salgs Indflydelse paa Bygningerne osv. ere skaffede til Veje. Dette Materiale er under Bearbejdelse og kan ventes at foreligge i det kirkelige Udvalgs nu forestaaende Foraarsamling. Forhandlingen i dette om denne Sag vil saaledes være underbygget med en Række Data, som savnes ved denne Lejlighed. I Fjor anstillede Præsteforeningen en Enquête angaaende Spørgsmaalet om, hvorvidt det var ønskeligt, at Præsteembederne kom helt af med Jordtilliggendet. Svaret var for det største Antals Vedkommende benægtende, og saa vidt vides, er det samme Tilfældet med de Svar, som nu ere indhentede i det kirkelige Udvalg fra Menighedsraadene.

Noget ganske andet er det, naar Spørgsmaalet om en passende Reduktion af Præstegaardsjorderne rejses. De fleste Svar ville vistnok gaa ud paa det ønskelige heraf. En saadan Reduktion, at Præstegaardene bringes ned til Ejendomme, hvorpaa der kan holdes et Par Heste og 3—4 Køer, har længe fundet Sted. En saadan sker ofte og nægtes saa godt som aldrig. Jeg skal til Oplysning herom nævne et Par Tal. I 1861 var Præstegaardenes samlede Areal 7,382 Tdr. Hartkorn, i 1868 6,861 Tdr. Hartkorn, i det følgende Tiaar fra 1869 til 1878 solgtes 638 Tdr. Hartkorn, fra 1879—91 ca. 400 Tdr. Hartkorn, og i de sidste 12 Aar noget over 500 Tdr. Hartkorn. Der finder saaledes stadig Bortsalg Sted, men kun i sjældne Tilfælde af hele Jordtilliggendet, saaledes at dette kun sker, hvor Præstegaardene ere saaledes beliggende, at der altid vil være let Adgang for Præsten til Kørsel og Mælk. I øvrigt søges det altid forud for Salget, i det ringeste i de senere Aar, oplyst, om der ikke paa Stedet vil være Trang til Statshusmandslodder, saa-

ledes at Jorden altid, før Tilladelsen gives, søges solgt i Parceller. Som nævnt maa de indhentede Svar paa Spørgeskemaerne overvejende antages at gaa ud paa Ønskeligheden af Ophævelse af de store Præstegaardsbedrifter, men dog for en stor Del saaledes, at der samtidig udtales Ønske om Bevarelsen af en mindre Jordlod op imod et Par Tdr. Hartkorn. Et fuldstændigt Bortsalg af hele Jordtilliggendet vil neppe være en i økonomisk Henseende forsvarlig Foranstaltning. Særlig skal jeg minde om, at en stor Del af Præstegaardsbygningerne, samtlige Udhuse, da pludselig ville tabe al Værdi ud over, hvad de ere værd til Nedbrydning. Stalde, Lader osv. vilde blive overflødige og skulde vel nedbrydes. Det vilde imidlertid være en Tilintetgørelse af betydelige økonomiske Værdier. Assurancesummen paa Præstegaardenes Avlsbygninger alene udgør saaledes godt 8 Mill. Kr.

Som jeg har nævnt, ere Forarbejderne til hele dette Spørgsmaal nu vidt fremskredne i det kirkelige Udvalg og ere blandt de Arbejder, hvorom der med det første kan ventes en Forhandling og en Udtalelse underbygget med saadanne Data og statistisk Materiale, at det derefter vil være langt lettere, eller rettere, at det først da vil være muligt at tage Standpunkt til Spørgsmaalet om et samtidigt almindeligt Bortsalg af Præstegaardsjorderne.

Indenrigsministeren (Sigurd Berg): Forleden Dag havde vi til Behandling et Forslag fra de samme ærede Forslagsstillere om Kommunefæste. Det gik ud paa, at en vis Sum kunde udlaanes til Kommunerne til Brug, hvis nogen Kommune meldte sig, og Ordføreren for Forslagsstillerne den Dag, det ærede Medlem for Svinninge (K. Pedersen), betonedede meget stærkt netop denne Frivillighed. Det ærede Medlem sagde bl. a.:

„Tiden er ikke inde dertil, siger man vel, det kan være, men der kan ikke være noget løbet i Stykker ved, at man gør Begyndelsen til at faa dette Spørgsmaal prøvet. Jeg kan ikke se, at det kan afstedkomme Ulemper noget Sted, og jeg tror, at Spørgsmaalet er saa vigtigt og stort, at alle Midler bør prøves, og det er ikke heldigt at udsætte det. Vil ingen efter dette gøre Forsøget, og er der ingen, der melder sig til Kommunerne for at faa Jorden under disse Former, gør det ingen Skade, men ville Kommunerne prøve, og ville Folk